

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 319/2025-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Mgr. Mariánom Kropajom, advokátom, Mudroňova 51, Piešťany proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 3Tos/58/2025-9019 z 24. marca 2025 takto

rozhodol:

1. Uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 3Tos/58/2025-9019 z 24. marca 2025 **bolo porušené** bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na osobnú slobodu podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 3Tos/58/2025-9019 z 24. marca 2025 **zrušuje** a Krajskému súdu v Trnave **prikazuje**, aby sťažovateľa prepustil ihneď z väzby na slobodu.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **5 000 eur**, ktoré je Krajský súd v Trnave **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.
5. Krajský súd v Trnave je **povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich jeho advokátovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv na slobodu podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 dohovoru a zákaz diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru uzneseniami o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Uznesenia navrhuje zrušiť s tým, že krajskému

súdu bude prikázané prepustiť ho z väzby na slobodu. Žiada priznať finančné zadostučinenie 60 000 eur.

II.

2. Sťažovateľ je od 23. augusta 2022 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku vo väzbe vo veci, v ktorej bola na neho 7. februára 2023 podaná obžaloba pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu, ktorého sa mal dopustiť množstvom skutkov, pri ktorých množstvu poškodených spôsobil škodu viac ako 260 000 eur. Sťažovateľ opakovane žiada o prepustenie z väzby. Ústavný súd uznesením z 26. marca 2025 (II. ÚS 175/2025) odmietol jeho ústavnú sťažnosť proti uzneseniu krajského súdu z 30. januára 2025. Ako nedôvodné posúdil námietky sťažovateľa proti tomuto väzobnému rozhodnutiu, no zdôraznil, že trvanie väzby je ústavne udržateľné, no hraničné a bude úlohou súdov, aby pri ďalšom rozhodovaní o väzbe dôkladnejšie reagovali na argumentáciu sťažovateľa o dĺžke jej trvania, pretože z pohľadu proporcionality nie je konštatovanie súdu, že trest nemá vplyv na celkovú prípustnú dĺžku väzby, správne. Podľa tohto uznesenia nie bez relevancie je argumentácia sťažovateľa o aktuálnom stave rozhodovania o obžalobe, keď aj súdy potvrdili, že napriek dvanástim pojednávaniam bol dosiaľ vypočutý len sťažovateľ iba k zlomku skutkov. Ústavný súd dodal, že súdom nevytýka nesprávny procesný postup, pretože ide o dôsledok rozsiahlosti trestnej činnosti, upriamuje však pozornosť na to, aby sa aj s touto okolnosťou súdy vysporiadali pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby.

3. Sťažovateľ popri podaní predchádzajúcej ústavnej sťažnosti požiadal znova 5. marca 2025 o prepustenie z väzby. Uznesením zo 14. marca 2025 okresný súd túto sťažnosť zamietol, neprijal písomný sľub sťažovateľa a väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením z 24. marca 2025 zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu. Uviedol, že sa neoslabilo podozrenie, že sťažovateľ sa dopustil skutkov, pre ktoré je obžalovaný. Dôvody útekovej väzby vyplývajú z toho, že sťažovateľ sa v prípravnom konaní vyhýbal účasti na úkonoch, nepreberal si zásielky na adresách, ktoré uviedol, a na adrese trvalého pobytu sa nezdržiaval. Dôvody a trvanie preventívnej väzby vyplývajú z toho, že sťažovateľ bol viackrát súdne trestaný. V roku 2010 za porušovanie domovej slobody a lúpeže, v roku 2012 za dva podvody a naposledy mu bol rozsudkom okresného súdu z apríla 2022 uložený úhrnný trest odňatia slobody na tri roky s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu s probačným dohľadom na päť rokov za podvod, skresľovanie údajov hospodárskej a obchodnej evidencie, daňový podvod a skrátenie dane a poisťného. Krajský súd poukázal na to, že obžaloba je podaná pre 132 čiastkových útokov, pričom ich časti sa sťažovateľ mal dopustiť v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia. Z týchto skutočností krajský súd dospel aj k tomu, že väzbu nemožno nahradiť či už prijatím písomného sľubu, alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka.

III.

4. Namietané rozhodnutie krajského súdu považuje sťažovateľ za arbitrárne, keďže došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1, 2 a 3 dohovoru, keď krajský súd nevyčkal na odôvodnenie ním podanej sťažnosti, ktorú doručil deň po jeho rozhodnutí. Ďalej namieta, že súdy nereagovali na jeho žiadosť o prepustenie z väzby zo 17. januára 2025, pričom mu ani neuviedli, že o tejto žiadosti konať nebudú, tak ako to urobili pri jeho žiadostiach zo 17. a 24. februára 2025. Sťažovateľ poukazuje

na predchádzajúce uznesenie ústavného súdu v jeho veci (II. ÚS 175/2025) a je toho názoru, že krajský súd sa nevysporiadal s trvaním väzby dva roky a deväť mesiacov a trestu, ktorý mu hrozí, ktorého spodná hranica je dva roky. Zdôrazňuje, že väzba nie je trest a vo väzbe je prvýkrát. V tejto súvislosti poukazuje na to, že má dostatočné sociálne a pracovné zázemie. Poukazuje na to, že vypovedal len k 12 zo 132 skutkov, žiada predvolať 270 svedkov, a preto je už teraz jasné, že okresný súd nerozhodne v lehote prípustnej doby trvania väzby, ktorá predstavuje tri roky.

5. Bez bližšej argumentácie sťažovateľ uvádza, že mu nebolo umožnené naštudovanie spisu a vo väzbe sa účinne nevie brániť obžalobe. Sťažovateľ tvrdí, že súdy len mechanicky opisujú dôvody väzby a obava z pokračovania v trestnej činnosti a nemožnosť nahradenia väzby vyplýva len z hypotetických úvah. Pri rozhodovaní nebol zohľadnený oslabujúci faktor väzby spojený s plynutím času. Podľa sťažovateľa predchádzajúce odsúdenia nemôžu zakladať dôvody väzby. Okrem toho jeho prípad bol medializovaný, čo oslabuje riziko pokračovania v trestnej činnosti. Osobitne poukazuje na to, že za skutky mu bude možné uložiť podmienený trest odňatia slobody.

6. Krajský súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že ju považuje za nedôvodnú. Sťažovateľ k vyjadreniu krajského súdu uviedol, že zotráva na ústavnej sťažnosti.

IV.

7. Z obsahu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy vyplýva, že osobu možno do väzby vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Ústavný rámec dopĺňa dohovor, konkrétne čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, podľa ktorého nikoho nemožno pozbaviť slobody, pokiaľ sa tak nestane v súlade s konaním ustanoveným zákonom, ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť osobe v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní, a čl. 5 ods. 4 dohovoru, podľa ktorého každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

8. Z ústavy a rovnako aj z dohovoru vyplýva, že každé obmedzenie osobnej slobody väzbou môže nastať len z dôvodov ustanovených zákonom. Preto úprava obsiahnutá v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 315/06). Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08). Pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby, t. j. musí existovať uznesenie o začatí trestného stíhania a uznesenie o vznesení obvinenia a materiálne predpoklady väzby, t. j. musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, a že sa obvinený trestného činu dopustil a zároveň musí existovať niektorý z väzobných dôvodov (III. ÚS 522/2021, bod 8).

9. Väzba patrí medzi najzávažnejší zásah do osobnej slobody obvineného. Je preto povinnosťou všeobecného súdu dbať na to, aby doba väzby obvineného neprekročila nevyhnutnú mieru.

Podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je daný preventívny dôvod väzby vtedy, ak je obava, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval. Dôvodnosť obavy nemôže byť všeobecná alebo abstraktná, ale musí byť spojená s ďalšími skutočnosťami spočívajúcimi v konaní obvineného, z ktorých možno vyvodiť, že bude pokračovať v trestnej činnosti. Ak preventívna väzba trvá dlhší čas, samotný druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť dôvodom väzby, ak nie sú podporené ďalšími konkrétnymi skutočnosťami odôvodňujúcimi pokračovanie v trestnej činnosti (III. ÚS 33/2021, bod 47, III. ÚS 520/2021, bod 13).

10. Pokračovaním v trestnej činnosti sa rozumie nielen opakovanie toho istého trestného činu, ale aj spáchanie trestného činu rovnakého druhu. Obavu z pokračovania v trestnej činnosti možno odôvodniť najmä spôsobom spáchania skutku a motívom jeho spáchania, vzťahom obvineného ku poškodenému, motiváciou dokonať, resp. opakovať skutok, majetkovými pomermi, spôsobom vedenia života obvineného (obdobne Prikryl, O. In: Čentěš, J., Kurilovská, L., Šimovček, I., Burda, E. a kol. Trestný poriadok I. Bratislava : C.H.BECK 2021, s. 349). U obvineného, ktorý sa v nedávanej minulosti dopustil spáchania druhovo odlišných trestných činov, je potrebné zvažovať, či existujú skutočnosti, ktoré v súvislosti so stíhaným skutkom predstavujú objektívnu obavu, že bude pokračovať v trestnej činnosti. Zvlášť je potrebné starostlivo vyhodnotiť situáciu, ak sa väzobné stíhanie odôvodňuje tým, že (i) obvinený spáchal trestné činy v nedávnej minulosti, ak za tieto ešte nebol právoplatne odsúdený alebo (ii) obvinený spáchal trestné činy v dávnej minulosti, na ktoré sa už hľadí, akoby nebol odsúdený (III. ÚS 232/2024, bod 10).

11. Podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku je daný dôvod útekovej väzby vtedy, ak je obava, že obvinený ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo mu hrozí vysoký trest. Pri posudzovaní útekovej väzby nebezpečenstvo úteku trestne stíhanej osoby nemôže vyplývať len z jednej skutočnosti, ale musí byť založené na súhre okolností (III. ÚS 38/01, III. ÚS 34/07). Do úvahy treba vziať viaceré významné faktory, akými sú najmä charakter stíhanej osoby, jej morálka, domov, zamestnanie, majetkové pomery, aktuálny zdravotný stav, rodinné vzťahy, všetky druhy väzieb s krajinou, v ktorej je stíhaná. Vzjomné posúdenie viacerých skutočností môže byť potvrdiť existenciu nebezpečenstva úteku, alebo znížiť ho do takej miery, že väzbu neopodstatňuje (III. ÚS 523/2021, bod 19).

12. K námietke sťažovateľa, že väzba trvá neprimeraný čas, treba uviesť, že s narastajúcou dĺžkou väzobného stíhania sa oslabuje udržateľnosť trvania väzby. Preto je potrebné obzvlášť starostlivo zvažovať dôvodnosť väzobného stíhania. V štádiu súdneho konania je podľa § 79 ods. 2 Trestného poriadku neustále potrebné skúmať dôvody väzby bez ohľadu na to, aby obvinený žiadal preskúmať dôvody väzby. Sťažovateľ je ku dňu podania ústavnej sťažnosti väzobne stíhaný približne 33 mesiacov, z toho 27 mesiacov po podaní obžaloby. Podľa § 76 ods. 6 Trestného poriadku je v stíhanej veci maximálna lehota trvania väzby 36 mesiacov.

13. Krajský súd odôvodnil trvanie útekovej väzby tým, že sťažovateľ sa v prípravnom konaní vyhýbal účasti na úkonoch, nepreberal si zásielky na adresách, ktoré uviedol, a na adrese trvalého pobytu sa nezdržoval. Pri viac ako dva a pol roka trvajúcej väzbe je ústavne neakceptovateľné odôvodňovať útekovú väzbu dôvodmi, ktoré boli ustálené pri vzatí obvineného do väzby, spočívajúcimi v absencii preberania zásielok obvineným a nezdržovaním sa na adrese trvalého

pobytu bez toho, aby pristúpili iné ďalšie závažné skutočnosti, na základe ktorých možno udržať trvanie väzby. Krajský súd žiadne iné skutočnosti svedčiace v prospech trvania útekovvej väzby nekonštatoval. Po takmer troch rokoch trvania väzby nemôže úteková väzba spočívať v skutočnosti ustálenej pri rozhodovaní o vzatí do väzby najmä za situácie, keď útekovú väzbu je v zásade vždy možné nahradiť monitorovacím zariadením na trvalé sledovanie pohybu a pobytu obvineného. Uvedenú alternatívu krajský súd nezobral do úvahy.

14. Krajský súd odôvodnil trvanie preventívnej väzby najmä charakterom stíhanej trestnej činnosti spočívajúcej v pokračovacom zločine podvodu pre 132 čiastkových skutkov a tým, že sťažovateľ bol päťkrát súdne trestaný a stíhaných skutkov sa dopustil v skúšobnej dobe. Uvedenými skutočnosťami bola odôvodňovaná väzba počas celého trestného stíhania. Vzhľadom na dlhý čas väzobného stíhania približne 33 mesiacov je ústavne neudržateľné odôvodňovať preventívnu väzbu tými istými skutočnosťami bez toho, aby počas väzobného stíhania pribudli ďalšie závažné skutočnosti umocňujúce trvanie väzby. Ani skutočnosť, že trestná činnosť majetkového charakteru spočívala v desiatkach čiastkových útokov, nemôže odôvodňovať ďalšie trvanie preventívnej väzby bez toho, aby po 33 mesiacoch väzobného stíhania pristúpili významné skutočnosti. Krajský súd sa ani nevysporiadal so zásadou proporcionality väzobného stíhania k hroziacemu trestu v prípade uznania viny sťažovateľa, čo je tiež nevyhnutné pri rozhodovaní o väzbe trvajúcej už dlhý čas za situácie, ak sťažovateľovi hrozí trest odňatia slobody so spornou sadzbou dva roky. Navyše treba vziať do úvahy, že stíhaná trestná činnosť nesmeruje voči hodnotám života a zdravia. Pri majetkovej trestnej činnosti samotný charakter nemôže sám osebe zakladať dôvod preventívnej väzby po 33 mesiacoch jej trvania. Rovnako aj pri preventívnej väzbe po takmer trojročnom trvaní je prioritne potrebné uprednostniť alternatívy, ktorým sa krajský súd vyhol.

15. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením krajského súdu došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľa. Preto bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené a vyslovené, že boli porušené ústavné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Namietané uznesenie krajského súdu bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy zrušené. Podľa § 133 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd vyhovie ústavnej sťažnosti, môže prikázať, aby ten, kto porušil ústavné práva sťažovateľa, obnovil stav pred ich porušením. Ochrana základného práva na osobnú slobodu v situácii, keď ďalšie väzobné stíhanie je ústavne neudržateľné, vyžaduje príkaz krajskému súdu na prepustenie sťažovateľa z väzby (III. ÚS 199/05, I. ÚS 115/07, I. ÚS 157/07, III. ÚS 33/2021, III. ÚS 522/2021, III. ÚS 561/2021, III. ÚS 232/2024).

16. Práve toto zistenie odôvodňuje vzhľadom na návrh sťažovateľa, ktorý žiadal priznať finančné zadosťučinenie 60 000 eur, rozhodnutie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy, podľa ktorého ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Primerané finančné zadosťučinenie v tomto prípade predstavuje obligatórny prostriedok nápravy porušenia práva na slobodu, čo osobitne vyplýva z čl. 5 ods. 5 dohovoru, podľa ktorého každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s čl. 5 dohovoru, má nárok na odškodnenie. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vrátane určenia jeho výšky vychádza ústavný súd zo zásad primeranosti so zreteľom na konkrétne okolnosti veci. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy predovšetkým vtedy, keď porušenie základného práva alebo slobody už nie je možné napraviť zrušením rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedením do pôvodného stavu (I. ÚS 15/02). Vo veci sťažovateľa došlo k zásahu do jeho základného práva na osobnú slobodu väzbou,

a to v období od namietaného rozhodnutia 24. marca 2025 do rozhodnutia ústavného súdu 17. júla 2025. Zásah do základného práva na osobnú slobodu ústavne neudržateľným väzobným rozhodnutím predstavuje závažný zásah do práva sťažovateľa, ktorý nie je možné navrátiť do pôvodného stavu. Vzhľadom na ústavne neudržateľné obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa 115 dní a okolnosti, za ktorých k nemu došlo, bolo sťažovateľovi priznané finančné zadostučinenie 5 000 eur, čo je primeraná suma z hľadiska dôsledku neoprávneného zásahu do základného práva na osobnú slobodu sťažovateľa.

17. Nebol dôvod vyhovieť ústavnej sťažnosti v časti tvrdeného porušenia práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 dohovoru a zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru, ktoré sa na rozhodovanie o obmedzení osobnej slobody väzbou vecne nevzťahujú. K námietke sťažovateľa, že krajský súd porušil právo na spravodlivý proces tým, že nepočkal na odôvodnenie sťažnosti sťažovateľa, čo v praxi býva 10 dní, treba uviesť, že vo väzobných veciach sa má rozhodovať urýchlene. Snahou sťažovateľa malo byť čo najrýchlejšie odôvodniť sťažnosť. Rovnako nedôvodné sú námietky sťažovateľa o tom, že súdy nereagovali na jeho žiadosť o prepustenie z väzby zo 17. januára 2025, keďže namietané rozhodnutie krajského súdu sa týka inej žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby.

18. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu krajský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátkou. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 371,00 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 14,84 eur) predstavuje 771,68 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júla 2025

Robert Šorl
predseda senátu